

The Study Principle of Public Order and Good Moral According to Computer Law

การศึกษาหลักความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของประชาชน
ตามกฎหมายคอมพิวเตอร์

Received: May 20, 2026

Revised: Jul 12, 2026

Accepted: Jul 20, 2026

Sukum Kunka (สุขุม กันกา)

Phrae Buddhist College, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

วิทยาลัยสงฆ์แพร่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Narong Chuebuayen (ณรงค์ เชื้อบัวเย็น)*

Phrae Buddhist College, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

วิทยาลัยสงฆ์แพร่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

*Corresponding Author Email: narong.law2524@gmail.com

Abstract

This research aimed to examine individual violations of computer-related laws, analyze the legal principles concerning public order and good morals, and systematically organize knowledge relating to public order and good morals under computer-related laws. This study employed a qualitative research methodology involving interviews with key informants, together with content analysis, thematic categorization, and the interpretation of legal documents.

The Result

1. Violations of computer-related laws primarily arise from users' belief that they have the right and freedom to act as they wish. They generally perceive the use of social media as an exercise of legally protected rights and freedoms and regard social media platforms as private spaces in which they may freely engage in any activity. However, such perceptions are not entirely accurate.

2. Computer-related laws serve as legal mechanisms for maintaining social order in an era in which social media is widely and extensively used. Allowing individuals to use computers or the Internet with absolute and unrestricted freedom may lead to infringements upon the rights of others. The exercise of such freedom may also violate social rules and standards that the law seeks to protect in order to maintain public order throughout the country. Without appropriate legal control and regulatory oversight, the unrestricted use of computers and the Internet may cause widespread

disruption and social disorder.

3. Knowledge concerning computer-related laws remains fragmented and dispersed. Information regarding offenses under these laws is commonly presented separately and incompletely rather than being comprehensively and systematically compiled for academic study, research, and public dissemination. Consequently, members of the public may misunderstand which actions constitute legal offenses and which actions are legally permissible.

Keywords: Public order; Good Moral; Computer Law

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาการกระทำละเมิดกฎหมายคอมพิวเตอร์ของปัจเจกบุคคล 2) วิเคราะห์หลักกฎหมายด้านความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน 3) จัดการองค์ความรู้ด้านความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนตามกฎหมายคอมพิวเตอร์ การศึกษาวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และจัดกลุ่มวิเคราะห์เนื้อหาและตีความเอกสารทางกฎหมาย

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาการกระทำละเมิดกฎหมายคอมพิวเตอร์เกิดจากความเข้าใจของผู้ใช้เองว่าตัวเองมีสิทธิและมีเสรีภาพที่จะกระทำอย่างไรก็ได้ เพราะการใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นการใช้สิทธิเสรีภาพตามกฎหมาย และสื่อสังคมออนไลน์ก็เป็นพื้นที่ส่วนบุคคล จะทำอะไรก็ได้ ซึ่งเป็นความเข้าใจที่ไม่ค่อยถูกต้องนัก

2. กฎหมายคอมพิวเตอร์เป็นกฎหมายที่ใช้ในการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม ในยุคที่สื่อสังคมออนไลน์มีการใช้อย่างแพร่หลายไป หากปล่อยให้ประชาชนใช้คอมพิวเตอร์ หรืออินเทอร์เน็ตได้อย่างเสรีแบบสุดโต่งก็ย่อมจะนำไปสู่การกระทำละเมิดต่อบุคคลอื่นได้ และการใช้เสรีภาพนั้นเข้าไปละเมิดกฎเกณฑ์กติกาของสังคมที่กฎหมายมุ่งคุ้มครองความสงบเรียบร้อยของประเทศโดยรวมได้ หากไม่มีการใช้กฎหมายควบคุมและเข้ามากำกับดูแลแล้วก็จะนำไปสู่ความเดือดร้อนวุ่นวายของสังคมโดยรวมได้

3. องค์ความรู้ทางด้านกฎหมายคอมพิวเตอร์ยังมีลักษณะที่กระจัดกระจายอยู่ทั่วไป และเป็นการนำเสนอความผิดตามกฎหมายคอมพิวเตอร์แบบแยกกันเป็นส่วน ๆ ซึ่งไม่ครอบคลุม และจัดเก็บอย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้า และนำออกไปเผยแพร่แก่ประชาชนโดยทั่วไป ทำให้ประชาชนเกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อนได้ว่า ทำแบบไหนเป็นความผิด แบบไหนทำได้ไม่มีความผิด

คำสำคัญ: ความสงบเรียบร้อย; ศีลธรรมอันดีของประชาชน; กฎหมายคอมพิวเตอร์

บทนำ

หลักความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนตามกฎหมายคอมพิวเตอร์เป็นการศึกษาถึงแนวทางของการจัดการความรู้เกี่ยวกับการวางหลักกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของประชาชนตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 เพราะเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เป็นการแสดงออกซึ่งความคิดเห็น การกระทำ การถ่ายภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว หรือคลิปวิดีโอของบุคคล คณะบุคคล หรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้น และเมื่อมีการโพสต์ แชร์ แสดงความคิดเห็น การอัปโหลด ซึ่งข้อความ รูปภาพ คลิปวิดีโอ อันเป็นเท็จ หรือเกี่ยวข้องกับสื่อลามกอนาจารนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ย่อมเป็นการเผยแพร่ กระทำให้แพร่หลาย กระจายออกไปซึ่งเนื้อหาที่อาจกระทบต่อความสัมพันธ์ ความรู้สึกนึกคิดของปัจเจกบุคคล ประชาชนที่อาศัยอยู่ร่วมกันโดยทั่วไป อันจะนำไปสู่ความนึกคิด ความหวาดวิตก หวาดกลัวต่อภัยคุกคามอันเป็นอาชญากรรมไซเบอร์รูปแบบใหม่ (Cyber Crime) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากสิ่งที่โพสต์หรือนำเสนอนั้น ได้ถูกอัปโหลดเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ อันเป็นความเท็จหรือเป็นภาพ วิดีโอ สื่อลามกอนาจาร ข้อมูลข่าวสารที่สามารถนำไปสู่ปัญหาด้านความมั่นคง การก่อการร้าย การใส่ร้ายป้ายสี การข่มขู่คุกคามหรือการแสดงความอาฆาตมาดร้ายต่อองค์พระมหากษัตริย์ ย่อมจะเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของรัฐ ราชอาณาจักร ความมั่นคงภายในหรือระบบชนสงฆ์มวลชนภายในประเทศ หรือเป็นภาพ วิดีโอลามก อนาจาร ย่อมเป็นสิ่งที่ทำให้เยาวชนเข้าถึงได้โดยง่าย และส่งผลกระทบต่อบรรยากาศความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของประชาชนภายในรัฐ แต่การบังคับใช้กฎหมายคอมพิวเตอร์นี้ รัฐก็ต้องกระทำไปพอสมควรแก่เหตุ หากไม่แล้ว ย่อมจะเป็นการปิดกั้นการแสดงออกซึ่งสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามที่กฎหมายบัญญัติ ดังนั้น การชั่งน้ำหนักระหว่างการแสดงออกซึ่งสิทธิเสรีภาพของประชาชนจะต้องไม่ขัดต่อหลักความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนด้วย อันเป็นการสร้างดุลยภาพระหว่าง การบังคับใช้กฎหมาย และการให้หลักประกันสิทธิเสรีภาพของประชาชนจะต้องมีความสมดุลกัน

การพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลและระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ส่งผลให้รูปแบบการสื่อสารของมนุษย์เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร สร้างเนื้อหา และเผยแพร่ความคิดเห็นสู่สาธารณะได้อย่างรวดเร็วผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ช่องทางดังกล่าวก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา แต่ในขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสให้เกิดการใช้เทคโนโลยีในทางที่ไม่เหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นการเผยแพร่ข้อมูลอันเป็นเท็จ การหลอกลวงประชาชน การเผยแพร่สื่อลามกอนาจาร หรือการนำข้อมูลที่อาจกระทบต่อความมั่นคงของรัฐเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งล้วนเป็นการกระทำที่อาจส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนได้ (พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550; พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560)

หลักความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนถือเป็นหลักกฎหมายมหาชนที่มีความสำคัญต่อการดำรงอยู่ของสังคม เนื่องจากเป็นหลักการที่มุ่งคุ้มครองประโยชน์ส่วนรวมและป้องกันมิให้การใช้สิทธิเสรีภาพของบุคคลก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้อื่นหรือสังคมโดยรวม หลักการดังกล่าวจึงถูกนำมาใช้เป็นพื้นฐานในการตรากฎหมายหลายฉบับ รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์ ทั้งนี้ เนื่องจากโลกออนไลน์เป็นพื้นที่ที่ประชาชนสามารถสื่อสารได้อย่างอิสระ การกำหนดมาตรการทางกฎหมายจึงมีความจำเป็นเพื่อรักษาความสมดุลระหว่างเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ

พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ถูกตราขึ้นเพื่อกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่เกิดขึ้นผ่านระบบคอมพิวเตอร์ โดยเฉพาะการเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์โดยมิชอบ การทำลายข้อมูล การรบกวนการทำงานของระบบ และการนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลที่มีผิดกฎหมาย ต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 เพื่อให้กฎหมายมีความทันสมัยและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพในการรับมือกับปัญหาอาชญากรรมไซเบอร์ที่มีความซับซ้อนมากขึ้น หนึ่งในประเด็นสำคัญของกฎหมายคอมพิวเตอร์ คือ การควบคุมการเผยแพร่ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชนหรือสาธารณชน โดยเฉพาะข้อมูลอันเป็นเท็จที่สามารถสร้างความตื่นตระหนก ความเข้าใจผิด หรือความเสียหายต่อบุคคลและองค์กรต่าง ๆ ได้ ปัจจุบันการเผยแพร่ข่าวสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์สามารถกระจายตัวไปสู่ผู้รับจำนวนมากภายในเวลาอันรวดเร็ว ทำให้ข่าวปลอม (Fake News) กลายเป็นปัญหาสำคัญที่หลายประเทศทั่วโลกให้ความสนใจ ดังนั้น การกำหนดมาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันและยับยั้งการเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นอันตรายต่อสังคมจึงเป็นกลไกสำคัญในการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนในยุคดิจิทัล

นอกจากนี้ กฎหมายคอมพิวเตอร์ยังมีบทบาทในการคุ้มครองเด็กและเยาวชนจากเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะเนื้อหาลามกอนาจารซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาการและค่านิยมของเด็กและเยาวชน การเปิดโอกาสให้เยาวชนสามารถเข้าถึงสื่อดังกล่าวได้โดยง่ายอาจส่งผลกระทบต่อศีลธรรมอันดีของสังคมในระยะยาว ดังนั้น การกำหนดบทลงโทษแก่ผู้ที่นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลลามกอนาจารที่ประชาชนทั่วไปเข้าถึงได้ จึงเป็นมาตรการที่สะท้อนให้เห็นถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายในการคุ้มครองศีลธรรมอันดีของประชาชนควบคู่ไปกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล อย่างไรก็ตาม แม้ว่ากฎหมายคอมพิวเตอร์จะมีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม แต่การบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวจำเป็นต้องคำนึงถึงหลักสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นด้วย เนื่องจากรัฐธรรมนูญไทยรับรองเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การสื่อสาร และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน การจำกัดสิทธิเสรีภาพดังกล่าวจึงต้องกระทำอย่างจำกัดและเท่าที่จำเป็นเท่านั้น หากมีการใช้กฎหมายอย่างกว้างขวางเกินสมควรหรือ

ขาดการพิจารณาอย่างรอบคอบ อาจส่งผลให้เกิดการจำกัดเสรีภาพของประชาชนเกินความจำเป็นและกระทบต่อหลักนิติธรรมได้

ดังนั้น หลักความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนจึงเป็นแนวคิดสำคัญที่รองรับการบังคับใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ โดยมีเป้าหมายเพื่อป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้เทคโนโลยีในทางที่ไม่เหมาะสม อันจะส่งผลต่อบุคคล สังคม และความมั่นคงของรัฐ อย่างไรก็ตาม การบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวจะต้องเป็นไปอย่างมีดุลยภาพ มีความได้สัดส่วน และเคารพต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามหลักนิติรัฐและประชาธิปไตย เพื่อให้การคุ้มครองความสงบเรียบร้อยของสังคมดำเนินไปควบคู่กับการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสร้างสรรค์และมีความรับผิดชอบ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการกระทำละเมิดกฎหมายคอมพิวเตอร์ของปัจเจกบุคคล
2. เพื่อวิเคราะห์หลักกฎหมายด้านความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน
3. เพื่อจัดการองค์ความรู้ด้านความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนตามกฎหมายคอมพิวเตอร์

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดหลักความสงบเรียบร้อยของประชาชน

ความสงบเรียบร้อยของประชาชน และศีลธรรมอันดีของประชาชน เป็นแนวคิดทางกฎหมายที่มีความหมายกว้างและเปลี่ยนแปลงได้ตามนโยบายของรัฐ สภาพสังคม เศรษฐกิจ และทัศนคติของประชาชนในแต่ละยุคสมัย จึงไม่อาจกำหนดคำนิยามหรือขอบเขตการใช้ได้อย่างตายตัวว่ากรณีใดเกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนโดยเฉพาะ อย่างไรก็ตาม นักนิติศาสตร์ไทยได้อธิบายหลักการดังกล่าวไว้ในแนวทางที่สอดคล้องกัน โดยมุ่งคุ้มครองผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศและสังคมมากกว่าผลประโยชน์เฉพาะบุคคล (ฉัตรดี พุกกลิ่น และภูมิ โชคเหมาะ, 2561 : 391)

หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช อธิบายว่า ความสงบเรียบร้อยเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของประชาชนทั้งภายในและภายนอกประเทศ รวมถึงความเจริญและความผาสุกของประชาชน การกระทำที่ขัดต่อความปลอดภัยหรือสันติสุขของสังคมย่อมไม่อาจได้รับการรับรองหรือบังคับตามกฎหมายได้ (เสนีย์ ปราโมช, 2527) นอกจากนี้ การพิจารณาว่านิติกรรมใดขัดต่อความสงบเรียบร้อยควรพิจารณาจากความรู้สึกนึกคิดของบุคคลธรรมดาสามัญที่มีความประพฤติดี เมื่อผลประโยชน์ส่วนรวมขัดกับผลประโยชน์ส่วนบุคคล ย่อมต้องถือว่าผลประโยชน์ส่วนรวมมีความสำคัญกว่า (หยุด แสงอุทัย, 2517 : 137)

ดังนั้น ความสงบเรียบร้อยของประชาชนจึงหมายถึงประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนโดยรวม มิใช่ประโยชน์ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดโดยเฉพาะ (อุกฤษ มงคลนาวิน, 2518 : 14-15) หลักดังกล่าวแบ่งออกเป็นสองด้าน ได้แก่ ความสงบเรียบร้อยทางการเมือง ซึ่งมุ่งรักษาความมั่นคงของ รัฐ ครอบครัวยุ และเอกชน และความสงบเรียบร้อยทางเศรษฐกิจ ซึ่งมุ่งคุ้มครองผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของสังคมและเอกชน หลักความสงบเรียบร้อยจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการควบคุมการใช้สิทธิและเสรีภาพให้อยู่ภายใต้ประโยชน์ส่วนรวม (จีต เศรษฐบุต, 2512: 21-31) ตลอดจนรักษาความมั่นคง ความปลอดภัย และความสงบสุขของสังคมโดยรวม

2. หลักศีลธรรมอันดีของประชาชน

คำว่า ศีลธรรมอันดีของประชาชน หมายถึง มาตรฐานความประพฤติที่พึงงามซึ่งประชาชนในสังคมยอมรับและถือปฏิบัติร่วมกัน แนวคิดดังกล่าวมีความหมายกว้างและเปลี่ยนแปลงได้ตามทัศนะของประชาชนในแต่ละยุคสมัย อีกทั้งยังขึ้นอยู่กับรากฐานทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ตลอดจนสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละรัฐ ศีลธรรมอันดีของประชาชนในแต่ละประเทศจึงอาจมีเนื้อหาและขอบเขตแตกต่างกัน พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ให้ความหมายของคำว่า ศีลธรรม ว่าเป็นความประพฤติที่ดีที่ชอบตามหลักศีลและธรรม เมื่อนำมารวมกับคำว่า ของประชาชน จึงหมายถึง มาตรฐานการประพฤติและการปฏิบัติตนตามขนบธรรมเนียมและประเพณีอันดีงามที่สังคมยอมรับ เพื่อให้เกิดความสงบสุขในการอยู่ร่วมกัน (ฉวีจริยา โฉมงาม, 2559 : 51-52)

ศีลธรรมอันดีของประชาชนมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน การกระทำที่ขัดต่อศีลธรรมอันดีจึงอาจกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของสังคมด้วย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหลายฉบับกำหนดให้ศีลธรรมอันดีของประชาชนเป็นขอบเขตประการหนึ่งของการใช้สิทธิและเสรีภาพ บุคคลจึงไม่อาจอ้างสิทธิหรือเสรีภาพเพื่อกระทำการที่ขัดต่อหลักดังกล่าว บรรเจิด สิงคะเนติ เห็นว่า หลักศีลธรรมอันดีมิได้จำกัดเฉพาะการใช้สิทธิและเสรีภาพของปัจเจกบุคคลเท่านั้น แต่ยังเป็นข้อจำกัดทางอ้อมต่อฝ่ายนิติบัญญัติในการตรากฎหมายด้วย กฎหมายที่ตราขึ้นจึงต้องไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน หลักดังกล่าวมีสถานะคล้ายจริยธรรมทางกฎหมาย และการกระทำที่ขัดต่อหลักนี้ย่อมไม่ก่อให้เกิดผลหรือไม่อาจบังคับได้ตามกฎหมาย (บรรเจิด สิงคะเนติ, 2552 : 217-219)

หลักความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนมีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาความเรียบร้อยทางการเมืองและการปกครอง รวมทั้งคุ้มครองรัฐ สังคม ครอบครัว และเอกชน ตลอดจนรักษาความเรียบร้อยทางเศรษฐกิจและผลประโยชน์ของส่วนรวม (พวงผกา บุญโสภาคย์ และประสาน บุญโสภาคย์, 2548 : 38-49) หลักนี้ถือเป็นหลักกฎหมายพื้นฐานที่ปรากฏในทุกระบบกฎหมาย เนื่องจากเกี่ยวข้องกับสังคม เศรษฐกิจ และศีลธรรมซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการดำรงอยู่ร่วมกัน

นอกจากนี้ หลักดังกล่าวเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนโดยรวม จึงไม่อาจตกลงยกเว้นหรือฝ่าฝืนได้ และศาลสามารถหยิบยกขึ้นพิจารณาได้เองโดยไม่จำเป็นต้อง

ต้องมีความร้องขอ อย่างไรก็ตาม หลักนี้ไม่มีขอบเขตที่แน่นอนและสามารถเปลี่ยนแปลงตามสภาพสังคม จึงช่วยให้ทบทวนนิติกฎหมายมีความยืดหยุ่นและเปิดโอกาสให้ศาลใช้ดุลพินิจเพื่อสร้างความเป็นธรรมแก่คู่กรณี หลักความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีจึงมีลักษณะเป็นบทกฎหมายยุติธรรม ซึ่งศาลสามารถนำมาปรับใช้เพื่อพิจารณาว่าการกระทำใดขัดต่อประโยชน์ส่วนรวมของสังคม (ฉัตรดี พุกกลิ่น และภูมิ โชคเหมาะ, 2561)

อุกฤษ มงคลนาวิน จำแนกหลักความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนออกเป็นหกด้าน ได้แก่ ด้านการเมืองการปกครอง ด้านครอบครัว ด้านวิชาชีพ ด้านเศรษฐกิจ ด้านการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และด้านศีลธรรมอันดีของประชาชน (อุกฤษ มงคลนาวิน, 2518) การจำแนกดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าหลักนี้ครอบคลุมความสัมพันธ์หลายมิติ และเป็นเครื่องมือสำคัญในการควบคุมการใช้สิทธิและเสรีภาพให้สอดคล้องกับประโยชน์ส่วนรวม ความสงบสุข และมาตรฐานความประพฤติที่สังคมยอมรับ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพจากการใช้ข้อมูลทางกฎหมายสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลและนำมาวิเคราะห์ผล

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ นักกฎหมายที่มีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ กฎหมายคอมพิวเตอร์ จำนวน 8 คน ผู้บริหารเครือข่ายคอมพิวเตอร์จำนวน 2 คน ผู้บริหาร และนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยจำนวน 3 คน และนักศึกษาในฐานะผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์จำนวน 7 คน รวมจำนวน 20 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบจำเพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

3. เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ โดยมีขั้นตอนของการพัฒนาเครื่องมือจากการศึกษาข้อมูลหรือปัญหาเบื้องต้นประกอบกับกฎหมายคอมพิวเตอร์ จากนั้นวางกรอบสัมภาษณ์ให้สอดคล้องกับข้อมูล วัตถุประสงค์การวิจัย และออกแบบสำหรับแบบสัมภาษณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ (Interviews) การสนทนาเชิงวิชาการ (Academic dialogue) แล้วนำข้อมูลที่ได้มาทำการจัดกลุ่ม และจำแนก (Grouping and Classify) เป็นประเภทความผิดต่าง ๆ ตามที่ปรากฏในกฎหมาย แล้วนำมาวิเคราะห์ ตีความและจัดทำเป็นองค์ความรู้ (body of Knowledge) ตามกฎหมายคอมพิวเตอร์

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย จะขอเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มองถึงสิทธิและเสรีภาพของตนตามรัฐธรรมนูญ และเข้าใจว่าสามารถใช้สิทธิดังกล่าวได้อย่างเต็มที่ อย่างไรก็ตาม หลายคนยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ ความรับผิดชอบ และข้อจำกัดทางกฎหมายที่ควบคู่กับการใช้สิทธิ

โดยเฉพาะการใช้คอมพิวเตอร์ สมาร์ทโฟน และสื่อสังคมออนไลน์ ผู้ให้ข้อมูลมองว่าตนมีสิทธิใช้เทคโนโลยีในการทำธุรกรรม ความบันเทิง การถ่ายและเผยแพร่ภาพหรือวิดีโอ ตลอดจนแสดงความคิดเห็น ซื้อขายสินค้า และสร้างสถานะทางสังคมออนไลน์ บางคนเข้าใจว่าพื้นที่ส่วนตัวหรือบัญชีของตนเป็นพื้นที่ที่สามารถโพสต์ข้อความได้อย่างอิสระ เช่น การต่อว่า ประชดประชัน ประจานลูกหนี้ หรือเปิดเผยพฤติกรรมของผู้ที่ถูกกล่าวหาว่าฉ้อโกง โดยเชื่อว่าเป็นการใช้สิทธิเสรีภาพและไม่ต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย ทั้งที่การกระทำดังกล่าวอาจจะเมิดสิทธิของผู้อื่นหรือเข้าข่ายความผิดได้ การกระทำผิดกฎหมายคอมพิวเตอร์ครอบคลุมการโพสต์ เขียน อัปโหลด หรือดาวน์โหลดข้อมูล ภาพ และวิดีโอ รวมถึงการกล่าวหา ใส่ร้าย หมิ่นประมาท หลอกลวง ฉ้อโกง ปกปิดข้อเท็จจริง หรือแสวงหาทรัพย์สินและสิทธิของผู้อื่นโดยมิชอบ ความผิดเหล่านี้อาจเชื่อมโยงกับกฎหมายอื่น เช่น กฎหมาย ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และกฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะเมื่อกระทำผ่านคอมพิวเตอร์ สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต หรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ โดยสามารถสรุปได้ว่า สาเหตุที่ปัจเจกบุคคลละเมิดกฎหมายคอมพิวเตอร์มีอยู่หลายประการด้วยกันดังต่อไปนี้

1. เป็นเพราะการขาดความรู้ความเข้าใจในกฎหมายคอมพิวเตอร์ว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด สิ่งใดทำได้แค่ไหนเพียงไร
2. เป็นเพราะปัจเจกบุคคลเข้าใจข้อมูลผิดไป คิดว่าตัวเองสามารถทำได้ เพราะเป็นการใช้สิทธิเสรีภาพตามกฎหมายที่รับรองและคุ้มครองเอาไว้
3. วิทยาการทางเทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์ก้าวล้ำไปข้างหน้าอย่างรวดเร็ว และก้าวกระโดดทำให้กฎหมายตามไม่ทันความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดังกล่าวจึงทำให้บุคคลมีพฤติกรรมปรับเปลี่ยนไปตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีจึงทำให้เกิดการทำผิดกฎหมาย
4. มีกลุ่มบุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในระบบคอมพิวเตอร์ได้อาศัยความได้เปรียบของตัวเองในการหาผลประโยชน์จำบุคคลและกลุ่มบุคคลที่ขาดความรู้ความเข้าใจในสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศจึงทำให้กลุ่มบุคคลดังกล่าวกระทำการเอาเปรียบประชาชนทั่วไปที่ขาดความรู้ความเข้าใจในกฎหมายคอมพิวเตอร์

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า การกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ที่กระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ครอบคลุมการกระทำต่อข้อมูลหรือระบบคอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นประโยชน์สาธารณะ โดยเฉพาะความผิดตามมาตรา 12 และมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ซึ่งมุ่งควบคุมการใช้ระบบคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือเผยแพร่ข้อมูลที่อาจสร้างความเสียหายต่อรัฐ สังคม หรือประชาชนโดยรวม นอกจากนี้การบังคับใช้กฎหมายยังมีปัญหาหลายด้าน ได้แก่ การตีความบทบัญญัติให้ตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย การกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบของผู้ให้บริการ

อินเทอร์เน็ต และการใช้มาตรการระงับหรือลบข้อมูล ผู้วิจัยเห็นว่าควรจำแนกประเภทผู้ให้บริการ กำหนดความรับผิดชอบตามลักษณะหน้าที่และระดับความใกล้ชิดกับข้อมูล ตลอดจนกำหนดขั้นตอนทางเทคนิคให้ชัดเจนและเป็นธรรม นอกจากนี้ การบังคับใช้กฎหมายคอมพิวเตอร์ร่วมกับกฎหมายอาญาด้านความมั่นคงอาจกระทบต่อเสรีภาพในการแสดงออก สิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และสิทธิในการสื่อสาร จึงจำเป็นต้องสร้างสมดุลระหว่างการป้องกันอาชญากรรมกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน

ผู้วิจัยจำแนกข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่กระทบต่อความมั่นคง ความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชนออกเป็น 3 ประเภทสำคัญ ดังนี้

1. ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่เป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ข้อมูลประเภทนี้มักอยู่ในรูปข้อมูลปลอม ข้อมูลบิดเบือน หรือข้อความเท็จที่อาจกระทบต่อความมั่นคงของรัฐหรือก่อให้เกิดความเสียหายและความตื่นตระหนกแก่ประชาชน การเผยแพร่อาจเกิดขึ้นผ่านเว็บไซต์ ระบบคอมพิวเตอร์ หรือแอปพลิเคชันสื่อสารและสื่อสังคมออนไลน์ ทั้งในการสนทนาส่วนตัวและการสนทนาแบบกลุ่ม การนำข้อมูลปลอมหรือข้อมูลเท็จเข้าสู่ระบบโดยรู้อยู่แล้วว่าไม่เป็นความจริง และมีแนวโน้มก่อให้เกิดความเสียหาย อาจเป็นความผิดตามมาตรา 14 แม้ความเสียหายจะยังไม่เกิดขึ้นจริง หากพฤติการณ์แสดงให้เห็นถึงความเสี่ยงที่จะเกิดความเสียหายต่อบุคคล หน่วยงาน หรือประชาชน เช่น การปลอมเอกสารขององค์กรแล้วเผยแพร่ให้ผู้อื่นเข้าใจว่าบุคคลหนึ่งถูกลงโทษหรือให้ออกจากงาน การเผยแพร่ข่าวเท็จเกี่ยวกับเหตุอันตรายในสถานที่สาธารณะโดยรู้อยู่แล้วว่าไม่เป็นความจริง ก็อาจเข้าข่ายความผิดหากข้อความนั้นมีแนวโน้มสร้างความตื่นตระหนก เทคโนโลยีสื่อสารผ่านสมาร์ตโฟนทำให้ข่าวสารแพร่กระจายอย่างรวดเร็ว เข้าถึงประชาชนได้โดยตรง และอาจขยายความเสียหายได้มากกว่าสื่อแบบเดิม จึงต้องพิจารณาทั้งเจตนา เนื้อหาของข้อมูล ช่องทางการเผยแพร่ และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น

2. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายและการเผยแพร่ข้อมูลต้องห้าม ความผิดตามมาตรา 14 (3) ต้องพิจารณาร่วมกับฐานความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรและการก่อการร้าย การกระทำบางประเภทจำเป็นต้องมีการใช้กำลังต่อบุคคลหรือสถานที่ จึงไม่อาจเกิดขึ้นได้เพียงเพราะการส่งข้อความหรือไฟล์ผ่านระบบคอมพิวเตอร์ แต่ความผิดที่มีองค์ประกอบเป็นการประกาศ ช่มชู้ ปลุกระดม หรือเผยแพร่ข้อมูล สามารถกระทำผ่านข้อความ รูปภาพ เสียง และวิดีโอได้ การนำข้อมูลที่กฎหมายห้ามเผยแพร่เข้าสู่ระบบที่ประชาชนทั่วไปเข้าถึงได้ อาจขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน โดยพิจารณาจากลักษณะข้อมูล เจตนาของผู้เผยแพร่ และระดับการเปิดให้สาธารณชนเข้าถึง การเก็บข้อมูลไว้เป็นการส่วนตัวโดยไม่มีเจตนาเผยแพร่อยอมแตกต่างจากการนำข้อมูลเข้าสู่พื้นที่สาธารณะ มาตรา 14 (5) ยังครอบคลุมการเผยแพร่หรือส่งต่อข้อมูลที่ผู้กระทำรู้อยู่แล้วว่าเป็นข้อมูลปลอม ข้อมูลเท็จ ข้อมูลที่กระทบต่อความมั่นคง หรือข้อมูลต้องห้าม การกดแชร์หรือส่งต่อแม้ไม่ได้เป็นผู้สร้างข้อมูลต้นฉบับก็อาจก่อให้เกิดความรับผิด เพราะทำให้ข้อมูล

แพร่กระจายกว้างขึ้น องค์ประกอบสำคัญคือ ผู้เผยแพร่ต้องทราบถึงลักษณะที่ผิดกฎหมายของข้อมูล ดังนั้น ผู้ใช้สื่อออนไลน์ควรตรวจสอบแหล่งที่มาและไตร่ตรองก่อนแชร์หรือส่งต่อทุกครั้ง

3. ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ก่อให้เกิดความเกลียดชัง ข้อมูลที่ก่อให้เกิดความเกลียดชังหมายถึง การสื่อสารที่ดูหมิ่น ใส่ร้าย ด่าทอ ปลุกปั่น หรือยุยงให้เกิดความเกลียดชังต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคล จากลักษณะเฉพาะบางประการ การสื่อสารดังกล่าวอาจนำไปสู่การแบ่งแยก การเลือกปฏิบัติ การกีดกันทางสังคม หรือการใช้ความรุนแรงต่อบุคคลและทรัพย์สิน

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า การจัดการองค์ความรู้เกี่ยวกับการกระทำ ความผิดตามกฎหมายคอมพิวเตอร์ ซึ่งกำหนดฐานความผิดไว้ตั้งแต่มาตรา 5 ถึงมาตรา 16 สามารถ จำแนกออกเป็น 2 กรณีหลัก ได้แก่ การกระทำความผิดในกรณีทั่วไป และการกระทำความผิดกรณีผู้ ให้บริการ กรณีทั่วไปครอบคลุมการเข้าถึงระบบหรือข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยมิชอบ การเปิดเผย มาตรการป้องกันการเข้าถึงระบบของผู้อื่น การดักจับข้อมูล การทำลาย แก้ไข หรือเปลี่ยนแปลงข้อมูล โดยไม่ได้รับอนุญาต การรบกวนระบบจนไม่สามารถทำงานได้ตามปกติ การส่งข้อมูลรบกวนผู้ใช้งาน การจำหน่ายชุดคำสั่งที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือกระทำความผิด การใช้ระบบคอมพิวเตอร์ ในการกระทำความผิดอื่น และการติดต่อภาพของบุคคลอื่น ส่วนกรณีผู้ให้บริการ หมายถึงการที่ผู้ให้ บริการให้ความร่วมมือ ยินยอม หรือรู้เห็นเป็นใจให้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นในระบบที่อยู่ภายใต้ การควบคุมของตน เมื่อพิจารณาตามลักษณะของการกระทำ สามารถแบ่งความผิดได้เป็น 3 ประเภท ประเภทแรก คือ ความผิดต่อระบบคอมพิวเตอร์ เช่น การเข้าถึงระบบโดยไม่ได้รับอนุญาต การเปิดเผย มาตรการรักษาความปลอดภัย และการทำให้ระบบขัดข้อง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อบริการสาธารณะ ความสงบเรียบร้อย และความมั่นคงของประเทศ ประเภทที่สอง คือ ความผิดต่อข้อมูลคอมพิวเตอร์ เช่น การเข้าถึง ดักจับ แก้ไข ทำลาย หรือส่งต่อข้อมูลโดยมิชอบ การกระทำความผิดดังกล่าวอาจทำให้ข้อมูล ขนาดใหญ่ของภาคธุรกิจรั่วไหลหรือเสียหาย และกระทบต่อความเชื่อมั่นทางเศรษฐกิจและการลงทุน ประเภทที่สาม คือ การใช้ระบบคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือประกอบอาชญากรรม เช่น การหลอกลวง การถ่ายโอนข้อมูล การกรรโชก การข่มขู่ และการฉ้อโกงทางออนไลน์ นอกจากนี้ ฐานความผิด ยังจำแนกได้เป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ การลักลอบดักจับข้อมูล การทำให้ข้อมูลเสียหาย การรบกวนระบบ การเผยแพร่ชุดคำสั่งสำหรับกระทำความผิด และการนำข้อมูลที่ไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสมเข้าสู่ระบบ ดังนั้น ควรจัดทำสื่อการเรียนรู้และชุดความรู้ด้านกฎหมายคอมพิวเตอร์เพื่อเผยแพร่แก่ประชาชนและ นักศึกษา ผ่านช่องทางสื่อที่เข้าถึงง่าย เพื่อส่งเสริมการใช้คอมพิวเตอร์และสมาร์ตโฟนอย่างถูกต้อง ทั้งด้านการศึกษา ธุรกิจ และความบันเทิง อันจะช่วยลดอาชญากรรมทางเทคโนโลยี ตลอดจน ลดความเสียหายและปัญหาความล่าช้าในการติดตามผู้กระทำความผิดของเจ้าหน้าที่ในแต่ละพื้นที่ ได้อย่างเป็นรูปธรรม

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เกี่ยวกับปัญหาการกระทำละเมิดกฎหมายคอมพิวเตอร์ของปัจเจกบุคคลเป็นเพราะประชาชนทั่วไปมีความเข้าใจว่าตัวเองสามารถทำได้โดยไม่เป็นความผิด ซึ่งเป็นความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนหรืออาจเกิดจากความไม่รู้ แต่ในบางกรณีก็ยังมีกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ทั้งที่รู้ว่าเป็นความผิดทั้งนี้อาจเกิดจากหลายสาเหตุ เช่น ผลประโยชน์ที่ได้รับอาจสูงมากพอที่จะเปลี่ยนใจให้กล้าลงมือทำความผิด นอกจากนี้ความรู้หรือข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการกระทำความผิดในกฎหมายคอมพิวเตอร์นั้นเป็นความรู้ในเชิงเทคนิค แม้ว่าบุคคลทั่วไปจะมีการใช้คอมพิวเตอร์ หรือใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์หรือใช้สมาร์ทโฟนใช้ iPad หรือเครื่องมือสื่อสารอื่น ๆ ในชีวิตประจำวันก็ตาม แต่ก็เป็นการใช้ในฐานะเป็น User หรือ People Ware คือผู้ใช้งานทั่วไปเท่านั้น หากไม่มีการศึกษาข้อมูลทางด้านกฎหมายคอมพิวเตอร์อย่างแท้จริงก็จะทำให้ไม่สามารถทราบได้ว่าสิ่งไหนเป็นความผิดตามกฎหมายคอมพิวเตอร์ สิ่งไหนเป็นความผิดและยังขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนด้วย อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่าประชาชนทั่วไปจะหันมาสนใจหรือให้ความสำคัญกับความผิดฐานต่าง ๆ ตามกฎหมายคอมพิวเตอร์ ก็ต่อเมื่อเป็นผู้ที่ได้รับ ความเสียหายหรือเดือดร้อนซึ่งจะต้องไปดำเนินการร้องทุกข์กล่าวโทษกับพนักงานสอบสวนเกี่ยวกับการกระทำความผิดตามกฎหมายคอมพิวเตอร์เท่านั้น จึงจะมาให้ความสำคัญและให้ความสนใจว่า สิ่งใดที่กระทำไปแล้วเป็นความผิดตามกฎหมายคอมพิวเตอร์ ความผิดนั้นมีแค่ไหน เพียงไร ก็ต่อเมื่อตัวเองตกอยู่ในฐานะเป็นผู้ได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดฐานใดฐานหนึ่งตามกฎหมายคอมพิวเตอร์เท่านั้น

องค์ความรู้เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามกฎหมายคอมพิวเตอร์นั้น มีการทำให้แพร่หลายไปสู่ประชาชนก็เฉพาะตามที่ปรากฏในสื่อกระแสหลัก อย่างเช่น ตามรายการบางประเภทในโทรทัศน์ หรือในวิทยุ ส่วนที่มีปรากฏในสื่อสังคมออนไลน์ก็มีให้เห็นเป็นบางครั้ง บางคราว โดยเฉพาะในกรณีที่มีข่าวปรากฏขึ้นตามหน้าสื่อประเภทต่างๆเกี่ยวกับการไล่ความ หรือการหมิ่นประมาท หรือการด่าว่าบุคคลอื่นในสื่อสังคมออนไลน์ประเภท Facebook, LINE Group หรือสื่อสังคมออนไลน์ประเภทอื่น ๆ เช่น Instagram หรือ twister แต่หากพิจารณาในแง่นี้แล้วจะเห็นได้ว่า ก็เป็นการทำให้เผยแพร่ หรือมีการทำให้แพร่หลายไปสู่ประชาชนทั่วไปเป็นอย่างมาก หากมองในมุมกลับกันก็จะเห็นได้ว่า แม้จะมีการเผยแพร่องค์ความรู้ด้านความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนตามกฎหมายคอมพิวเตอร์อยู่ก็ตาม แต่ก็ยังพบว่าการกระทำความผิดมากขึ้นเป็นจำนวนไม่น้อยทั้งที่ปรากฏเป็นข่าวและไม่ปรากฏเป็นข่าว ซึ่งสิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่า มีองค์ประกอบหลายประการ ที่ทำให้ประชาชนทั่วไปขาดความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับกฎหมายคอมพิวเตอร์ จึงทำให้มีการกระทำความผิดเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อุกฤษ มงคลนาวิน (2518) ในปัจจุบันอาจจะมีสาเหตุมาจากสิ่งดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล เช่น ความต้องการอยากรู้อยากเห็น ต้องการแสดงออกซึ่งความคิดเห็น ส่วนตนในข้อความในเนื้อหาข่าว ในเนื้อหาของข้อความที่โพสต์ตามสื่อสังคมออนไลน์
2. ต้องการ

แสดงออกถึงการมีตัวตนอยู่ในสังคมเสมือนจริง 3. ต้องการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการสื่อสารในวงเพื่อน หรือในพื้นที่สาธารณะ 4. ต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการทำธุรกรรม 5. ต้องการใช้ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ในการหาประโยชน์ให้กับตัวเองหรือบุคคลอื่นโดยไม่ชอบ 6. ต้องการใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสาร หรือเสพยาเสพติดเพื่อการพักผ่อน

ประชาชนทั่วไปมีการใช้สื่อสังคมออนไลน์กันอย่างแพร่หลาย แต่ก็เป็นการใช้เพื่อแสดงออกถึงความคิด การโพสต์ข้อความ การวิพากษ์วิจารณ์ข่าวสารบ้านเมือง การชื่นชมหรือวิจารณ์ดารานักร้อง นักแสดง หรือผู้มีชื่อเสียงในสังคม (Celebrity) ที่ใช้เพื่อการค้าขายออนไลน์ ก็มีเพิ่มมากขึ้น แต่จะเห็นได้ว่าความรู้ด้านความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนตามกฎหมายคอมพิวเตอร์นั้นก็มี การทำให้แพร่หลายในระดับหนึ่งไปสู่ประชาชน แต่ว่าประชาชนจำนวนไม่น้อยก็เลือกที่จะไม่สนใจแล้วปล่อยผ่านไป เว้นแต่จะพบว่า ภัยจากสื่อสังคมออนไลน์จะเป็นเรื่องใกล้ตัว และใกล้จะถึงตัวเอง ประชาชนทั่วไปก็ต้องระมัดระวัง เช่น การหลอกลวงของกลุ่มมิจฉาชีพไม่ว่าจะเป็น แก๊งคอลเซ็นเตอร์ มิจฉาชีพกลุ่มที่หลอกให้รักแล้วโอนเงิน (Romance Scam หรือหลอกให้รักแล้วชวนลงทุน (Hybrid Scam) หรือแก๊งมิจฉาชีพที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการหลอกลวงสร้างข่าวเท็จให้หลงเชื่อ (Fake News) แล้วกดติดตามเข้าไปดู เชื่อแล้วก็มีคนแชร์ข่าวลงต่อ แต่หากเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวไปมากกว่านั้น ก็จะทำให้ประชาชนขาดความสนใจ เพราะมองว่าเป็นเรื่องที่ไกลตัว สอดคล้องกับการศึกษาของชัยฎารักษ์ แซ่ห่าน (2560) ที่ศึกษาปัญหาการบังคับใช้กฎหมายคอมพิวเตอร์เกี่ยวกับอีเมลเชิงพาณิชย์ในลักษณะสแปม หรือปัจจุบันก็คือส่ง ลิงค์มาให้กดหรือส่งลิงค์มาให้เพื่อกรอกข้อมูลที่สำคัญ อันจะทำให้ Scammers นำข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวไปหาประโยชน์ในทางมิชอบได้

ดังนั้น ในปัจจุบันแม้ว่าจะมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์องค์ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายคอมพิวเตอร์ผ่านช่องทางต่าง ๆ มากขึ้น แต่ผู้ที่ให้ความสนใจก็ยังเป็นกลุ่มที่มีการเฝ้าระวังมีการติดตามข่าวสารบ้านเมืองอยู่เช่นเดิม ส่วนกลุ่มบุคคล ที่ไม่ได้ติดตาม หรือไม่มีความสนใจก็มักจะปล่อยผ่านไป ทำให้การจัดการองค์ความรู้เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนก็ยังคงต้องปล่อยให้เป็นเรื่องส่วนตัวของประชาชน ประเภทตัวใครตัวมันอยู่เช่นเดิม จึงไม่แปลกที่จะพบเห็นตามข่าวว่า มีผู้ที่ถูกหลอกจำแก๊งมิจฉาชีพประเภทต่าง ๆ อยู่เรื่อย ๆ ซึ่งแน่นอนว่า กลุ่มมิจฉาชีพมีการพัฒนาวิธีการในการเอาชนะเจ้าหน้าที่บ้านเมืองอยู่เสมอ ทำให้ผู้ที่ไม่รู้เท่าทันเล่ห์เหลี่ยมคนโกงของกลุ่มมิจฉาชีพเหล่านี้ก็ยังตกเป็นเหยื่ออยู่ต่อนั่นเอง องค์ความรู้ตามกฎหมายคอมพิวเตอร์ก็ยังคงมีการเผยแพร่ต่อไปผ่านช่องทางสื่อต่าง ๆ อยู่อย่างต่อเนื่อง แต่หากการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของประชาชนยังไม่พัฒนาตัวเองให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมอยู่ ก็ย่อมที่จะตกเป็นเหยื่อของทุจริตชนที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นช่องทางในการทำมาหากินอยู่ต่อไป

จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 วิเคราะห์หลักกฎหมายด้านความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ในประเด็นนี้จะเห็นได้ว่า การทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์นั้นจะทำได้ยากได้ เวลาก็ได้ หากส่งผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งรัฐ สถาบันพระมหากษัตริย์ หรือ

ประโยชน์สาธารณะแล้วก็ย่อมเป็นความผิดตามกฎหมายคอมพิวเตอร์ ในส่วนที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยของสังคมและประเทศชาติโดยรวม แต่บางความผิดก็ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชนในการอยู่ร่วมกัน แน่แน่นอนว่า บางความผิดก็ขัดทั้งความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของสังคมไปในคราวเดียวกัน ซึ่งความผิดตามกฎหมายคอมพิวเตอร์ดังกล่าวนี้ บางกรณีก็เป็นการกล่าวประทุษวาจา หรือ Hate Speech อันก่อให้เกิดความเกลียดชังที่อาจทำให้ขยายเป็นวงกว้างจนอาจนำไปสู่การใช้ความรุนแรงเข้าทำร้ายประหัดประหารกันของคนในชาติ เช่นกรณีของประเทศไทยในปี 1994 ระหว่างเผ่าฮาดูกับเผ่าทุซซึ จนนำไปสู่สงครามกลางเมืองได้ และอีกหลายประเทศที่มีใช้ประทุษวาจาที่กระทำต่อกันจนบานปลายออกไป และควบคุมได้ยาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของคณาธิป ทองรวีวงศ์ (2561) และพิรธอง รามสูตร (2558) นอกจากนี้การกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นทางกายภาพด้านกองทัพ เช่น แอบส่งข่าวให้ศัตรู ชี้นำให้ศัตรู ใช้อาวุธยิง หรืออากาศยานไร้คนขับ (Drone) ที่ถูกควบคุมจากเทคโนโลยีการสื่อสาร ก็ล้วนเป็นความผิดอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนทั้งสิ้น เพราะทำให้กระทบกระเทือนต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ซึ่งนอกจากจะเป็นความผิดตามกฎหมายความมั่นคงไซเบอร์แล้ว ยังผิดกฎหมายหลายฉบับด้วยซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุวิชาภา อ่อนพึ้ง (2554) และหม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช (2527) อีกด้วย นอกจากนี้ มาตรา 20 ได้วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ ยื่นคำร้องขอให้ศาลสั่งให้ระงับการทำให้แพร่หลาย หรือสั่งลบข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่มีลักษณะขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ซึ่งเป็นการให้อำนาจเจ้าหน้าที่รัฐยื่นคำร้องพร้อมแสดงพยานหลักฐานต่อศาลเพื่อให้ศาลได้สวนแล้วสั่งการไปตามมาตรา 20 นี้ อันเป็นคำสั่งที่คุ้มครองประโยชน์สาธารณะก่อนที่ความเสียหายจะลุกลามบานปลายออกไป เพราะประโยชน์สาธารณะย่อมมาก่อนประโยชน์ส่วนตัวของเอกชนนั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (ฉัตรดี พุกกลิ่น และภูมิ โชคเหมาะ, 2561)

จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การจัดการองค์ความรู้ด้านความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนตามกฎหมายคอมพิวเตอร์ แนวทางในการจัดการความรู้ตามกฎหมายคอมพิวเตอร์ ก็สอดคล้องกับโมเดลการจัดการความรู้ของ Danny Wallace (2007) ทั้งนี้ก็เป็นเพราะว่าการที่ประชาชนทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และการสื่อสารนั้น เพราะเขายังไม่มีข้อมูล และสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ หรือมีข้อมูลสารสนเทศอยู่ แต่มีไม่เพียงพอต่อการตัดสินใจ กล่าวคือพวกเขาไม่ทราบว่า ทำแบบไหนเป็นความผิดตามกฎหมาย ทำแบบไหน ไม่เป็นความผิด แต่เพราะประชาชนทั่วไปเขาเข้าใจว่าตัวเองทำได้และไม่เป็นความผิด เช่น การนำข้อมูลเข้าระบบคอมพิวเตอร์ เขาก็ไม่รู้ว่าข้อมูลนั้นจริงหรือไม่จริง อย่างไร แล้วทำการบิดเบือน หรือทำการเปลี่ยนแปลงข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรือแม้กระทั่งการแชร์หรือแบ่งปันข้อมูลภาพ ข้อมูลภาพเคลื่อนไหว หรือข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานความมั่นคงก็ตาม และประชาชนอาจเข้าใจไปว่า ในเมื่อไม่รู้ย่อมไม่ผิด แน่แน่นอนว่าการไม่รู้ข้อเท็จจริงไม่เป็นความผิด แต่การจะอ้างว่าไม่รู้กฎหมาย เพื่อให้ตัวเองหลุดพ้นจาก

การกระทำความผิดนั้นไม่สามารถอ้างได้ (Ignorance of law, excuse no man) อย่างแน่นอนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 64 ซึ่งเป็นเสมือนกฎหมายปิดปากกลาย ๆ เว้นแต่จะมีเหตุผลที่แข็งแกร่งหนักแน่นจริง ๆ

ในทางตรงกันข้าม แต่ถ้าประชาชนมีข้อมูล มีความรู้ ความเข้าใจก็จะทำให้เขาเกิดการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ เปรียบเทียบ ไตร่ตรองสิ่งที่เคยได้รับรู้ รับทราบมาก่อนแล้ว ทำการประมวลผล (data Processing) โดยใช้ดุลพินิจเพื่อการตัดสินใจว่า จะลงมือทำความผิดตามกฎหมายคอมพิวเตอร์หรือไม่ สิ่งที่จะทำนั้นเป็นความผิดตามกฎหมายหรือไม่ หรืออาจแค่สงสัยก็จะนำไปสู่การยับยั้งชั่งใจทำ หรือการพินิจพิเคราะห์ในสิ่งที่จะทำ และเมื่อเห็นชัดเจนว่าเป็นความผิดเขาก็จะไม่ลงมือทำความผิด แต่เพื่อพิจารณาเห็นว่าถูกต้อง ตัวเองสามารถทำได้ เขาก็จะลงมือทำทันที ซึ่งอยู่ในระดับของการจัดการความรู้ (Knowledge Management) เกี่ยวกับหลักการของกฎหมายคอมพิวเตอร์นั่นเอง โดยมีข้อสันนิษฐานว่า เมื่อประชาชนมีความรู้ทางกฎหมายก็จะไม่กระทำความผิดกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายอะไร และจะทำให้ประชาชนกลายเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพต่อไป สอดคล้องกับแนวคิดของบรรเจิด สิงคะเนติ (2552) ที่มองว่า เมื่อประชาชนรู้และเข้าถึงกฎหมายก็จะทำให้ประชาชนเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของประเทศ นอกจากนี้รัฐจะต้องจัดการให้องค์ความรู้ด้านกฎหมายคอมพิวเตอร์แพร่กระจายเข้าสู่การรับรู้ของประชาชนให้มาก เพื่อป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำความผิด เพราะจุดประสงค์ของหลักความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน คือความเรียบร้อยทางการเมืองการปกครอง เพื่อคุ้มครองสถาบันต่าง ๆ อันได้แก่ รัฐ สังคม ครอบครัว และเอกชน รวมทั้งความเรียบร้อยทางเศรษฐกิจ เพื่อรักษาผลประโยชน์ของสังคมและเอกชนด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (พวงผกา และประสาน บุญโสภาคย์, 2548)

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการความรู้ของ Danny Wallace (2007) ที่นำเสนอโมเดล DIKW Pyramid ดังต่อไปนี้ 1. ข้อมูล (Data) 2. สารสนเทศ (Information) 3. ความรู้ (Knowledge) 4. ปัญญา (Wisdom) ได้กล่าวถึงความแตกต่างระหว่าง ข้อมูล (Data) สารสนเทศ (Information) ความรู้ (Knowledge) และ ปัญญา (Wisdom) ตามแบบจำลองแล้ว ก็จะเริ่มจากระดับล่างขึ้นบน คือ รู้อะไร (Know what) หมายถึง รู้เกี่ยวกับข้อมูลดิบ ข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ถือว่ามีความเสี่ยงต่อการตัดสินใจทำผิดกฎหมายมีสูง ลำดับถัดขึ้นมา คือ รู้อย่างไร (Know How) คือการรู้มากยิ่งขึ้นจากระดับล่างหรือระดับข้อมูลดิบ เป็นการรู้จัก รู้จริงมากยิ่งขึ้นในระดับที่สามารถช่วยแก้ปัญหาได้ในระดับกลางค่อนข้างในระดับสูง ความเสี่ยงต่อการตัดสินใจทำผิดกฎหมายก็มีน้อยลง และลำดับสุดท้ายคือรู้ว่าทำไม (Know why) เป็นความรู้ในระดับสูงที่เป็นการรู้จักจริง รู้ลึกซึ้ง ทะลุทะลวง และสามารถนำไปใช้ในการทำงานได้ แบ่งปันคนอื่นได้ ความเสี่ยงในการตัดสินใจทำผิดกฎหมายก็จะต่ำในทางกลับกัน

องค์ความรู้จากการวิจัย

ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 นั้น ได้วางหลักการไว้ค่อนข้างจะครอบคลุมในเรื่องการแสดงความคิดเห็น การโพสต์ข้อความ รูปภาพ วิดีโอ คลิปเสียง ที่มีเนื้อหาเป็นการปลอมแปลง หรือโพสต์ข้อความเท็จ การนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ที่เป็นเท็จ ภาพที่เป็นการตัดต่อ การไปเปลี่ยนของบุคคล ภาพหรือวิดีโอที่เป็นการร่วมเพศ หรือการแสดง ความอาฆาตมาดร้ายต่อองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท หรือการแสดงความคิดเห็น ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งรัฐ เช่น การก่อการร้าย การทำลายระบบโครงสร้างขั้นพื้นฐาน ระบบไฟฟ้า ระบบการคมนาคมขนส่ง หรือระบบการเงินการธนาคาร เป็นต้น หรือการโพสต์ข้อความ ที่สร้างความตื่นตระหนก หวาดกลัวขึ้นในหมู่ประชาชนโดยทั่วไป หรือใช้ข้อความที่มีเนื้อหาที่ ก่อให้เกิดความเกลียดชัง ที่มีลักษณะเป็นไปเพื่อสร้างการยั่วยุ ปลุกปั่น ปลุกระดมให้เกลียดชังกัน หรือ ให้ใช้ความรุนแรงทางกายภาพกระทำต่อกัน และเป็นข้อความที่มีเนื้อหาที่ประชาชนส่วนใหญ่เข้าถึงได้จากระบบคอมพิวเตอร์ สมาร์ทโฟน หรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อย่างอื่น ที่เป็นการกระทำความผิด ตามกฎหมายคอมพิวเตอร์ ย่อมเป็นการกระทำที่ขัดต่อหลักความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดี ของประชาชนโดยทั่วไปซึ่งถือกันว่า ความสงบสุขของประชาชน คือกฎหมายสูงสุด นั่นเอง

ดังนั้น การจัดการความรู้เกี่ยวกับหลักความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามกฎหมายคอมพิวเตอร์นั้น คือการทำให้ประชาชนมีข้อมูล และรู้ข้อมูล และสารสนเทศที่เป็น ความผิดตามกฎหมายคอมพิวเตอร์ก่อนว่า สิ่งใดทำไปแล้วเป็นความผิด สิ่งใดทำไปแล้วไม่เป็นความผิด หลังจากนั้นก็จัดทำเป็นชุดความรู้ประเภทต่าง ๆ เช่น แผ่นพับ ใบปลิว เอกสาร บทความทางวิชาการ หรือคลิปวิดีโอเพื่อนำเสนอให้เห็นถึงความเสียหายที่ร้ายแรงและรุนแรงของการทำผิดตามกฎหมาย คอมพิวเตอร์ แม้ว่าบางกรณีประชาชนทั่วไปอาจไม่ได้กระทำความผิดตามกฎหมายคอมพิวเตอร์ แต่ว่า ก็มีกลุ่มมิจฉาชีพเข้ามาหลอกลวงให้ทำตาม หรือการใช้ให้เปิดบัญชีม้า หรือใช้ให้เราเป็นเครื่องมือ ในการกระทำความผิด (Innocence Agent) ตามกฎหมายคอมพิวเตอร์ ในประเด็นที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ถ้าระดับภัยคุกคามที่มีความเสี่ยงสูงและมีระดับที่รุนแรงมากขึ้นก็อาจต้องใช้มาตรการคู่ขนาน (Dualistic Measurement) กล่าวคือฝ่ายของพนักงานสอบสวน และฝ่ายเทคโนโลยีก็ต้องทำงานเชิงรุก ในการปราบปรามผู้กระทำผิด และในส่วน of ประชาชนก็ต้องเร่งสร้างความรู้ความเข้าใจให้เกิดขึ้นให้ รู้เท่าทัน ปรับตัวให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม และอ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงทาง เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในป้องกันตัวเอง ปกป้องสิทธิ และทรัพย์สินต่างๆจากเหล่ามิจฉาชีพ ทั้งหลาย โดยอาจต้องจัดกิจกรรมเสวนา หรือประชุมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้ และแนวปฏิบัติ ตามแนวทางอาชญากรรมที่เกิดขึ้นจริงและเตรียมความพร้อมรับมือภัยคุกคามทางไซเบอร์รูปแบบใหม่ (New Cyber Crime) ที่พร้อมใช้งานจริงในชีวิตประจำวัน

นอกจากนี้ก็สามารถจัดให้ผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมด้านการป้องกันอาชญากรรมทางเทคโนโลยี แล้วจัดตั้งทีมงานทำหน้าที่อาสาสมัคร หรือจิตอาสาช่วยในการช่วยเผยแพร่ ให้ความรู้ และแนวทาง

ปฏิบัติไปยังท้องที่ต่าง ๆ เพราะว่าเป็นการแชร์ แบ่งปันหรือกระจายที่ผลงานออกไปสร้างการรับรู้ ความเข้าใจถึงภัยไซเบอร์ และการปฏิบัติเพื่อไม่ให้ผิดกฎหมายคอมพิวเตอร์ โดยองค์ความรู้จากการวิจัย ก็สามารถสร้างเป็นแผนภาพเพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการความรู้ตามกฎหมายคอมพิวเตอร์ ดังแผนภาพนี้

แผนภาพที่ 1 แนวทางในการจัดการความรู้ตามกฎหมายคอมพิวเตอร์

(Source: Image Generated by ChatGPT, [Apr 27, 2026])

สรุปและขอเสนอแนะ

การวิเคราะห์หลักความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนตามกฎหมายคอมพิวเตอร์เป็นการศึกษาวิเคราะห์เพื่อจำแนกการกระทำความผิดตามกฎหมายคอมพิวเตอร์ให้ละเอียดและชัดเจน ความผิดลักษณะเช่นไรขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน และลักษณะความผิดเช่นไรที่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน และหรือลักษณะความผิดเช่นไรที่ทั้งขัดต่อความสงบเรียบร้อยและทั้งขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชนด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ง่ายในการศึกษาและทำความเข้าใจ และเพื่อชี้ให้เห็นว่าหลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้ ผังตัวอยู่ในกฎหมายคอมพิวเตอร์ด้วย ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การกระทำความผิดตามกฎหมายคอมพิวเตอร์นั้นสร้างความเสียหายได้อย่างกว้างขวางเป็นวงกว้าง ไม่เหมือนกับการกระทำความผิดบางประเภทซึ่งเสียหายเฉพาะเจาะจง

อย่างไรก็ตาม ก็ยังมีบุคคลกระทำความผิดซึ่งเป็นอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (Cyber Crime) ที่สร้างความเสียหายมหาศาลได้ทั้งภายในภายนอกประเทศ ซึ่งก็อาจจะรู้ หรือไม่ก็ตาม ก็เป็นความผิดตามกฎหมายแล้ว แต่รัฐก็ต้องสร้างการรับรู้ การเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายให้กับประชาชน เพื่อให้รู้เท่าทันอาชญากรรมทางออนไลน์ ดังนั้น การจัดการความรู้ด้านกฎหมายคอมพิวเตอร์ เพื่อให้ประชาชนนำไปใช้ในชีวิตประจำวันจึงยังมีความสำคัญและจำเป็นอยู่เสมอ เพราะในโลกความเป็นจริง อาจขัดต่อข้อสันนิษฐานของกฎหมายอาญาที่ว่า บุคคลจะปฏิเสธว่าไม่รู้กฎหมายเพื่อให้ตนเองพ้นจากความรับผิดทางอาญาไม่ได้ ดังนั้น รัฐก็ต้องจัดการทำให้กฎหมายเข้าถึงประชาชนได้ง่าย จำได้ง่าย เข้าใจได้ง่ายเพื่อให้สะดวกต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน จากผลสรุปดังกล่าว ผู้วิจัยจึงให้ข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายควรเผยแพร่และให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนเกี่ยวกับกฎหมายคอมพิวเตอร์อย่างต่อเนื่อง เพราะอาชญากรรมทางเทคโนโลยีก้าวหน้าไปตลอด แต่ประชาชนส่วนใหญ่ตามไม่ทัน
2. รัฐควรมีมาตรการในการประเมินผลถึงการบังคับใช้กฎหมายคอมพิวเตอร์ หรือเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี
3. รัฐควรศึกษาถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิดตามกฎหมายคอมพิวเตอร์ และหามาตรการในการป้องกันและเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- คณาธิป ทองรวีวงศ์. (2555). *กฎหมายเกี่ยวกับการสื่อสารมวลชน*. กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม.
- คณาธิป ทองรวีวงศ์. (2561). พันธกรณีของประเทศไทยตามอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ (CERD): ศึกษากรณีการสื่อสารที่ทำให้เกิดความเกลียดชังทางคอมพิวเตอร์ (Online Hate Speech) ในกรอบพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560. *วารสารนิติศาสตร์และสังคมท้องถิ่น*, 2(2): 111–141. สืบค้น จาก <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/ljsj/article/view/148400>
- จิต เศรษฐบุตร. (2556). *หลักกฎหมายแพ่งลักษณะนิติกรรมและสัญญา แก้ไขเพิ่มเติมโดย ดาราพร ธีระวัฒน์* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จิต เศรษฐบุตร. (2512). *คำอธิบายกฎหมายนิติกรรมและหนี้ เล่ม 1*. กรุงเทพมหานคร: แสงทองการพิมพ์.

- ชัยญารักษ์ แซ่ห่าน. (2560). ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยความรับผิดชอบเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2560 กับการส่งอีเมลเชิงพาณิชย์ในลักษณะสแปม (Spam). *เอกัตศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายธุรกิจ. คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- บรรเจิด สิงคะเนติ. (2552). *หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์.* กรุงเทพมหานคร:วิญญูชน.
- ณัฏฐริยา โฉมงาม. (2559). WTO กับศีลธรรมอันดีของประชาชน: ศึกษากรณีการห้ามนำเข้าและวางตลาดผลิตภัณฑ์จากแม่น้ำของสหภาพยุโรป. *วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต. คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- ธัญรดี พุกกลิ่น และภูมิ โชคเหมาะ. (2561). การใช้หลักความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนของศาลปกครอง เพื่อเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการในคดีเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง ศึกษากรณีการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 7(1): 391-405.*
- พวงพกา บุญโสภาคย์ และประสาน บุญโสภาคย์. (2548). *คำบรรยายกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วย นิติกรรมและสัญญา.* กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พิรธรอง รามสูตร. (2558). *ประทุษวาทกับโลกออนไลน์.* กรุงเทพมหานคร: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.
- ภูมรินทร์ ศรีมูล. (2556). *การจำกัดเสรีภาพการสื่อสารบนแอปพลิเคชันในสมาร์ตโฟนของประเทศไทย.* ใน บทบัญญัติ: นิตยสารของเนติบัณฑิตยสภา เล่มที่ 9 ตอน 4 ธันวาคม 2556.
- สุพิศ ปราณีตพลกรัง. (2560). *กฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์.* กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม.
- สุวิชาภา อ่อนพึ้ง. (2554). ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550: ศึกษาความผิดเกี่ยวกับการเผยแพร่ข้อมูลอันกระทบต่อความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร. *วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต. คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- เสนีย์ ปราโมช. (2527). *ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยนิติกรรมและหนี้ เล่ม 1 (ภาค 1 – 2) พุทธศักราช 2478 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2505 (พิมพ์ครั้งที่ 3).* กรุงเทพมหานคร: นิติบรรณาการ.
- หยุด แสงอุทัย. (2517). *กฎหมายแพ่งลักษณะมูลหนี้.* กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อุกฤษ มงคลนาวิน. (2518). *ความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน.* ในบทบัญญัติ เล่ม 32.
- พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550. (2550, 18 มิถุนายน). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 124 ตอนที่ 27 ก. <https://www.etda.or.th/getattachment/e3c8aef2-00ce-4c91-abea-fef02fc7f07c/Computer-Crimes-Act-BE-2550-and-BE-2560.aspx>

พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560. (2560, 24 มกราคม). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 134 ตอนที่ 10 ก., หน้า 24-35.
<https://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2560/A/010/24.PDF>

กรมสอบสวนคดีพิเศษ. (2568). พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์. กระทรวงยุติธรรม. <https://www.dsi.go.th/th/Detail/พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์> สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ETDA). (ม.ป.ป.). พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม. <https://www.etda.or.th/getattachment/e3c8aef2-00ce-4c91-abea-fef02fc7f07c/Computer-Crimes-Act-BE-2550-and-BE-2560.aspx>